

A. P. Tsjechov

DUIZEND-EN-ÉÉN
VERSCHRIKKINGEN

De eerstelingen uit de jaren 1880 en 1881

Uit het Russisch vertaald door G.C. Zilverschoon

PAPIEREN TIJGER

Inhoud

Brief aan mijn geleerde buurman	7
Wat komt men het meest tegen in romans, novellen e.d.?	11
Als je op twee hazen jaagt, vang je er geen één	13
De vakantiebezigheden van scholiere Nadjenka N	19
Papa	21
Mijn jubileum	27
Duizend-en-één verschrikkingen, ofwel een vreselijke nacht	29
Vanwege appeltjes	33
Vóór de bruiloft	39
Op z'n Amerikaans	45
Vrouwen van kunstenaars	47
Sint-Petrusdag	61
De temperamenten	75
In de wagon	79
Salon des variétés	85
Een rechtszaak	91
Het advertentiebureau van Antosja Tsj.	95
Ditjes en datjes: poëzie en proza	101
Ditjes en datjes: brieven en telegrammen	103
De zondaar uit Toledo	107
Over de jeugd van Anton P. Tsjechov	113
Aantekeningen	127

Brief aan mijn geleerde buurman

Het dorp van de opgegeten flensjes

Beste Buur!

Maxim ... (ik ben, neem mij edelmoedig niet kwaluk, de vadersnaam kwijt!) Neem mij niet kwaluk en vergeef mij oude man, een oude sok en een dwaze goede ziel, dat ik de euvele moed heb U lastig te vallen met mijn povere schriftelijk gebrabbel. Er is al een heel jaar voorbijgegaan toen het U behaagde zich te vestigen in ons werelddeel in de buurt van mijn onbeduidende persoon, en nog steeds ken ik U niet, en U kent mij, beklagenswaardige libel, niet. Staat U waarde buur mij dus tenminste toe door middel van deze beverige hiërogliefen kennis met U te maken, in gedachten Uw geleerde hand te drukken en U te feliciteren met Uw aankomst uit Sint-Petersburg in ons onwaardig deel van de wereld, bevolkt door heikneuters en boerenfolk d.w.z. door het plebejische element. Ik heb lang naar een gelegenheid gezocht om met U kennis te maken, ik dorstte ernaar, omdat de wetenschap in een bepaald opzicht de moeder van onze natuur is, net zoals ook de beschaving en omdat ik diep respect heb voor die mensen van wie de bekende naam en rang, welke met een aureool van populaire roem, lauweren, cimbalen, ordetekens, lintjes en attestaties bekroond, knetteren als donder en bliksem over alle delen van de zichtbare en onzichtbare wereld d.w.z. het ondermaanse. Ik heb astronomen, dichters, metafysici, privaatdocenten, chemici en andere dienaren van de wetenschap vurig lief, bij dewelke U zich schaaft door toedoen van Uw geleerde feiten en takken van wetenschap, d.w.z. producten en vruchten. Men zegt dat U vele boeken hebt afgedrukt tijdens de intellectuele zitting met buizen, thermometers en stapels buitenlandse boeken met aanlokkelijke tekeningen. Laatst kwam bij mij in mijn beklagenswaardige bezittingen, in mijn ruïnes en bouwvallen, de plaatselijke maximus pantifex¹ vader Gerasim langs, en met het hem eigen fanatisme schold hij op Uw gedachten en gispte Uw ideeën betreffende de menselijke afkomst en andere verschijnselen van de zichtbare wereld en hij keerde zich tegen en wond zich op over Uw geestelijke sferen en de met hemellichamen

1 opperpriester (Lat. pontifex maximus).

en aëroglieten overdekte verstandelijke horizon. Ik ben het niet eens met v. Gerasim betreffende Uw geestelijke ideeën, omdat ik leef en mij alleen maar voed met de wetenschap, welke de Voorzienigheid aan het menselijke geslacht heeft gegeven, om uit het binnenste van de zichtbare en de onzichtbare wereld waardevolle metalen, metalloïden en briljanten op te delven, maar toch, vadertje, vergeef mij, nauwelijks zichtbaar insect als ik mij verstout op een oudemannenmanier enkele van Uw ideeën betreffende de aard van de natuur te weerspreken. Vader Gerasim deelde mij mede dat U een werk hebt samengesteld, waarin het U beliefdde niet helemaal relevante gedachten neer te leggen over het ontstaan van de mensen en hun oorspronkelijke toestand en voorhistorisch bestaan. Het beliefdde U te schrijven dat de mens afstamt van de apenvolkeren van meerkatten, orang-oetans enz. Vergeef mij, oud baasje, maar ik ben het betreffende dat belangrijke punt niet met U eens en kan U een kleinigheid bijbrengen. Als de mens, de heerser der wereld, de verstandigste van alles wat ademt, van de domme en onwetende aap afstamt, dan zou hij een staart en een ruwe stem hebben. Als wij van de apen afstamden, dan zouden de zigeuners ons nu in de steden vertonen en zouden wij geld betalen om naar elkaar te kijken, dansend op bevel van een zigeuner of achter tralies zittend in een beestenspel. Zouden wij een vrouw soms liefhebben en niet minachten als ze ook maar een klein beetje naar de aap rook die wij elke dinsdag bij de Adelsmaarschalk zien? Als onze voorouders van apen zouden afstammen, dan zouden ze niet begraven zijn op een christelijke begraafplaats; mijn betovergrootvader Ambrozius bijvoorbeeld, die ooit in het Poolse koninkrijk woonde, werd niet als een aap begraven, maar naast de katholieke abee Ioakim Sjostak, van wie aantekeningen over het gematigde klimaat en onmatig gebruik van hete dranken tot nu toe nog bewaard worden door mijn broer Ivan (de Majoor). Abee betekent katholieke pope. Neem mij onwetende niet kwaluk dat ik mij bemoei met Uw geleerde zaken en op mijn oudemannenmanier redekavel en U opscheep met mijn bizarre en op een of andere manier grove ideeën, die bij geleerde en beschaafde mensen eerder in de buik dan in het hoofd gevestigd zijn. Ik kan niet zwijgen en ik verdraag het niet wanneer geleerden met hun verstand onjuist denken en ik móét U wel tegenspreken. V. Gerasim deelde mij mede dat U verkeerd denkt over de maan d.w.z. over de maanschijf, die de zon voor ons vervangt in de uren van donkerte en duisternis, wanneer de mensen slapen, en U elektriciteit van plaats tot plaats geleidt en fantaseert. Lach niet om een oude man omdat ik zo dom schrijf. U schrijft dat er op de maan

d.w.z. op de maanschijf zowel mensen als volkstammen leven en wonen. Dat kan nooit, omdat als er mensen op de maan zouden leven, dan zouden zij voor ons het magische en betoverende licht afdekken met hun huizen en vruchtbare weideplaatsen. Zonder regen kunnen mensen niet leven, en de regen valt naar beneden op de aarde, en niet naar omhoog op de maan. Mensen die op de maan leven zouden naar beneden op de aarde vallen, en dat gebeurt niet. Vanaf een bewoonde maan zouden het afval en het spoelwater neerregenen op ons continent. Kunnen er soms mensen leven op de maan als die alleen 's nachts bestaat en overdag verdwijnt? En regeringen kunnen leven op de maan niet toestaan, omdat men daar vanwege de grote afstand en haar onbereikbaarheid zich gemakkelijk kan schuilhouden voor de dienstplicht. U hebt zich een beetje vergist. Zoals v. Gerasim me zei, heeft U in Uw geleerde geschrift geschreven en gedrukt dat er vlekjes zouden zitten op het allergrootste hemellicht, de zon. Dat kan niet, omdat het nooit kan. Hoe hebt U vlekken op de zon kunnen zien, als kijken naar de zon met gewone mensenogen onmogelijk is, en waarom zouden er vlekken zitten als men het ook zonder kan stellen? Uit welk nat element zijn die vlekken gemaakt, als ze niet verbranden? Leven er volgens U misschien ook vissen op de zon? Neemt U mij, giftige doornappel, mijn domme grap niet kwaluk! Ik ben de wetenschap verschrikkelijk toegedaan. De roebel, dat zeil van de negentiende eeuw, heeft voor mij geen enkele waarde, in mijn ogen heeft de wetenschap hem verduisterd met verderreikende vleugels. Iedere ontdekking kwelt mij als een spijkertje in mijn rug. Hoewel ik een onwetende en verouderwetste landeigenaar ben, houd ik, oude deugniet, mij toch bezig met wetenschap en ontdekkingen, die ik eigenhandig doe en vul ik mijn dwaze kooltje, mijn wilde hersenpan, met gedachten en het geheel van de grootste kennis. Moedertje Natuur is een boek, dat je moet lezen en bekijken. Ik heb met mijn eigen verstand veel ontdekkingen gedaan; dergelijke ontdekkingen deed nog geen enkele reformateur. Zonder op te schep-pen zeg ik dat ik betreffende beschaving niet de achterste ben, verkregen met celtplekken, en niet door de rijkdom van ouders, d.w.z. vader en moeder of voogden, die hun kinderen dikwijls nekken met hun rijkdom, luxe en woningen van vijfhoog met slaven en elektrische bellen. Kijk hier wat mijn waardeloze verstand ontdekt heeft. Ik ontdekte dat onze grote vurige stralende chlamys de zon op Paasmorgen vroeg onderhoudend en schilderachtig een speelse indruk wekt met de wondermooie flikkering van bonte kleuren. Een andere ontdekking. Waarom is een dag in de winter kort, en een nacht

lang, en in de zomer andersom? Een dag in de winter is dáárom kort, omdat hij net als alle overige zichtbare en onzichtbare voorwerpen inkrimpt van de kou en daarom, omdat de zon vroeg ondergaat, en door het aansteken van lampen en lantaarns de nacht uitzet, omdat hij opwarmt. Voorts ontdekte ik nog, dat in de lente honden net als schapen gras eten en dat koffie voor mensen met volbloedigheid schadelijk is, omdat die duizelingen in het hoofd veroorzaakt, en een troebele blik in de ogen en meer dergelijken. Behalve dit heb ik vele ontdekkingen gedaan hoewel ik geen attestaties en getuigschriften heb. U moet toch echt eens bij mij langskomen, beste buur. Wij gaan samen iets ontdekken, literatuur bestuderen en U geeft mij, smeerslap, les in diverse berekeningen.

Onlangs las ik bij een Franse wetenschapper dat een lecuwensnoet helemaal niet lijkt op een mensengelaat, zoals geleerden denken. Uiteraard zullen wij het ook daarover hebben. Doet U mij een plezier en kom langs. Komt U bijvoorbeeld morgen langs. Wij eten momenteel volgens de vasten, maar voor U zullen wij vlees- en zuivelproducten bereiden. Mijn dochter Natasjenka laat U vragen of U enkele geleerde boeken meeneemt. Zij is mijn emancipé, vindt iedereen een stommeling en zij alleen is de enige intelligente. Ik zeg U: de jeugd van tegenwoordig doet zich gelden. Het zij ze gegund! Over een week komt mijn broer Ivan (de Majoor) bij mij, een goeie kerel maar onder ons gezegd, een Bullebak en hij houdt niet van wetenschap. Mijn huisbewaarder Trofim moet deze brief vanavond om 8 uur precies bij U bezorgen. Als hij hem later brengt, dan slaat U hem professioneel op zijn wangen – met dat volk maak je geen plichtplegingen. Als hij later bezorgt betekent dat dat de vervloekte kerel naar de kroeg geweest is. De gewoonte om naar de burens te gaan hebben wij niet bedacht maar wij maken er ook geen eind aan, en daarom moet U beslist langskomen met Uw machientjes en boeken. Ik zou zelf naar U toe gekomen zijn, maar ik ben heel verlegen en heb te weinig durf. Neemt U mij, nietsnut, de storing niet kwaluk.

Hoogachtend verblijf ik, Uw adellijke onderofficier van het Donkozakenleger buiten dienst, uw buurman,

Wasilij Semi-Boelatov*

* Woorden gemarkeerd met een asteriks zijn opgenomen in de Aantekeningen.